

KLASİK SINIF ORTAMINDA ÖĞRENCİ BAŞARISINI ARTIRMAK İÇİN BİR GİRİŞİM: OTURMA DÜZENİ VE ÖDEV YAPMANIN ETKİSİ

Selim ÇELİK*

Zekeriya AKTÜRK**

Özet

Etkileşim ve işbirliği, eğitimin başarısını artıran yöntemler olmakla birlikte olanakların kısıtlı olması halinde her zaman uygulanamamaktadır. Bu araştırmada çok ve az başarılı öğrenciler arasındaki etkileşimi artırmanın öğrencilerin başarılarına etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Dördüncü sınıf birinci sınavlarından en çok ve en az puanı alan altışar öğrenci birlikte oturtulduğunda bir sonraki sınav döneminde başarısız öğrencilerin puanlarında bir artma olurken ödev yapmama durumlarında da bir azalma olmuştur. Az başarılı öğrencilerin Türkçe, Matematik, Fen ve Sosyal Bilgiler not ortalamaları 53,6 puandan 58,6 puana çıkarken en başarılı öğrencilerin not ortalamaları da 91,0 puandan 93,0 puana çıkmıştır. Ortalama yapılmayan ödev sayısını az başarılı öğrencilerde %21,3'ten %15'e düşmüştür.

Daha geniş ölçekli araştırmalarla desteklenmesi halinde uygulanan yöntem klasik sınıf ortamında öğrenci başarısını artırmada yararlı olabilir.

Anahtar Sözcükler: İşbirliği, sınav başarısı, ödev, oturma düzeni

Giriş

Klasik ders anlatma tarzındaki eğitimin öğrencileri hayata hazırlamada yeterince etkin olmadığı bilinmektedir (Hijzen et al. 2006). Öğrenciler arası etkileşimi artırmak suretiyle sorgulayıcı düşünme, problem çözme ve karar verme becerilerinin kazandırılmasının bu anlamda daha yararlı olacağı belirtilmektedir (Rao & DiCarlo 2000). Olumlu dayanışma, bireysel sorumluluk, uygun gruplaşma, grup devamlılığı, iletişim becerileri gibi özellikleri içeren eğitim yöntemleri, bahsedilen becerileri kazandırmak için daha etkilidir (Nolinske & Millis 1999). Ancak, eğitim ortamlarımızın fiziksel durumu ve öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle ilköğretim okullarımızın tamamına yakınında klasik ders anlatma şeklinde eğitim verildiği gözlenmektedir.

Diğer taraftan, tek başına geleneksel sınıf ortamını değiştirmenin de yeterli olmadığı bilinmektedir (Güven & Karatas 2004). Öğretim ortamlarının tasarımında öğrenciyi merkeze alan sınıflar düşünülmelidir (Gelişli 2007).

* Sınıf Öğretmeni; Riyad Uluslararası Türk Okulu.

** Doç. Dr.; Riyad Uluslararası Türk Okulu Yönetim Kurulu

Riyad Uluslararası Türk Okulu (RUTO) yaklaşık 1500 öğrencisi olan ve Riyad Türk Büyükelçiliği'ne bağlı hizmet veren bir okuldur. ROTO'da TC Milli Eğitim Bakanlığı'nun müfredatı uygulanmaktadır. Eğitim dili Türkçe'dir ve öğrencilerin tamamına yakını Riyad'da çalışan Türk vatandaşlarının çocuklarıdır. Öğrencilerin bir kısmı (özellikle Hatay yöresinden gelenler) Arapça konuşabilmektedir. Bununla birlikte, Suudi kültürüyle etkileşim sınırlıdır. Arkadaşlık ve aile ilişkileri genelde Türkler arasında olmaktadır.

RUTO'da mekan kısıtlılığı nedeniyle eğitim sabahçı ve öğlenci olmak üzere iki zamana ayrılmış olarak, ikişerli sınıflarda, 30-50 kişilik sabit oturma düzenli sınıflarda verilmektedir. Mevcut fiziksel koşullar, öğrenci etkileşimini ve modern eğitim yöntemlerinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin oturma arkadaşlarının değiştirilmesi ve çok başarılı-az başarılı öğrenci etkileşimini artırmak suretiyle az başarılı öğrencilerin başarısının artırılacağı varsayılmıştır. Bu hipotezi test etmek amacıyla 2006-2007 eğitim-öğretim döneminde RUTO 4. sınıf öğrencilerinde öğrenci yazılı notları ve öğretmen gözlemleri esas alınarak oturma düzeninin ders notlarına ve ödev yapma durumuna etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapıldı.

Yöntem

Riyad Uluslararası Türk Okulu 4C sınıfında 2006-2007 eğitim-öğretim döneminde 33 öğrenci eğitim görmekteydi. Sınıftaki oturma düzeni ikişerli gruplar halinde arka arkaya oturan üç sıra ve öğretmenin ön tarafta bulunduğu klasik oturma düzeniydi.

2006-2007 döneminde RUTO 4C sınıfında bulunan her öğrencinin yıl boyunca yazılı sınavlardan aldığı puanlar ve yapmadıkları ödev sayıları kaydedildi. Verilen ödevler daha çok çalışılan konunun tekrarını öngören problem çözme şeklindeki ödevlerdi. Birinci dönemin ikinci yarısında bir adet proje ödevi verilmişti.

Birinci dönemde yapılan ilk Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji ile Sosyal Bilgiler sınavlarındaki not ortalamasına göre başarı durumu en düşük olan 6 öğrenci ve başarı durumu en yüksek olan 6 öğrencinin oturma yerlerinde değişiklik yapıldı. Başarılı öğrencilerle başarısız öğrenciler bir araya gelecek şekilde not ortalaması sıralamasına göre öğrenciler ikişerli gruplara ayrıldı ve öğretmen tarafından yeni yerlerine oturtuldu. Birinci dönemin ikinci sınavlarına kadar bu oturma düzeni korundu.

Birinci dönemin sonunda bu 12 öğrencinin notlarındaki değişimler analiz edildi. Analizlerde bağımlı ve bağımsız örneklemelerde t testi, Wilcoxon Signed Rank Test ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular

2006-2007 döneminde RUTO 4C sınıfına 33 öğrenci kaydoldu. Bir öğrencimiz birinci ay sonunda okuldan ayrıldığından bu analizlere dahil edilmedi. Öğrencilerin yaş ortalaması 10,4 idi (en az 10 en çok 11). Öğrencilerin 15'i kız (%46,9), 17'si erkekti (%53,1). Birinci dönemde yapılan ilk Türkçe, Sosyal, Fen ve Matematik sınavlarının ortalaması 77,5 (SS 14,2) idi. Altı öğrenci bu sınavların ortalamasından 63'in altında not almıştı; 6 öğrencinin not ortalaması ise 89 ve üzerinde idi. Aynı derslerin birinci dönemin ikinci yarısındaki not ortalaması 78,7 (SS 14,5) idi. Birinci dönemin birinci

sınavlarıyla ikinci sınavlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($t=-0,962$, $p=0,344$).

Başarı durumu en düşük 6 öğrenciden 4'ünün notları birinci dönemin ikinci sınavlarında artarken ikisinin not ortalamasında azalma gözlemlendi. Başarısı düşük öğrencilerin birinci ve ikinci sınav not ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı ($z=-1,367$, $p=0,172$).

Başarı durumu en yüksek 6 öğrenciden 4'ünün notları birinci dönemin ikinci sınavlarında artarken birinin not ortalamasında azalma gözlemlendi. Bir öğrencinin notu değişmedi. Başarısı yüksek öğrencilerin birinci ve ikinci sınav not ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı ($z=-1,214$, $p=0,225$; Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin sınav notu ortalamaları ve eksik ödev yüzdeleri.

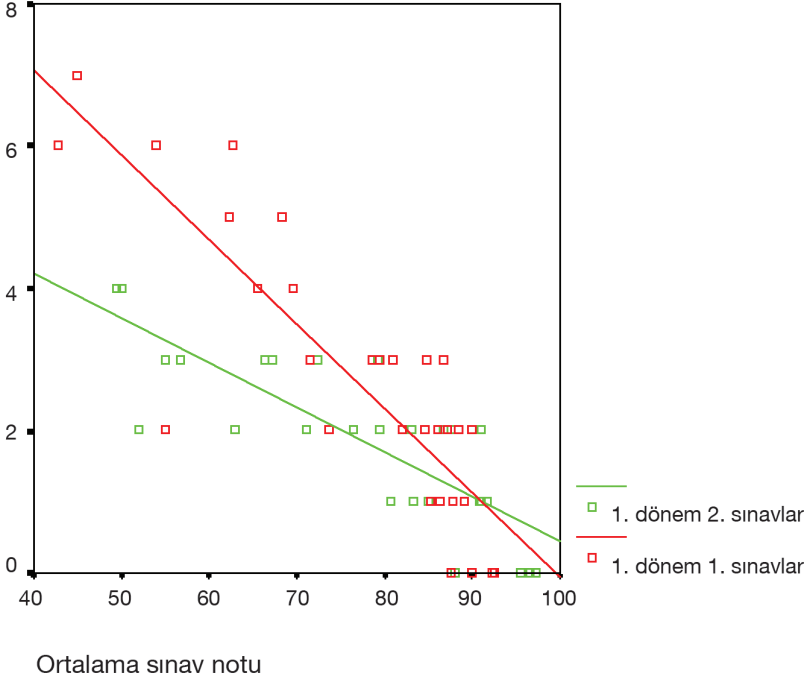
No	Başarısı en düşük 6 öğrenci				Başarısı en yüksek 6 öğrenci			
	1. dönem 1. sınavlar ortalama	Eksik Ödev %	1. dönem 2. sınavlar ortalama	Eksik Ödev %	1. dönem 1. sınavlar ortalama	Eksik Ödev %	1. dönem 2. sınavlar ortalama	Eksik Ödev %
1	42,8	24	56,8	15	89,0	4	90,8	5
2	45,0	28	55,0	15	90,0	8	90,0	0
3	54,0	24	49,5	20	90,0	0	95,5	0
4	55,0	8	52,0	10	92,3	0	97,6	0
5	62,3	20	72,3	15	92,5	0	88,0	0
6	62,8	24	66,3	15	92,5	0	96,5	0
Ort.	53,6	21,3	58,6	15,0	91,0	2,0	93,0	0,8

Bu oturuş yönteminde öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşiminin arttığı, başarılı öğrencilerin iyi öğrendikleri konuları sıra arkadaşlarına anlattığı, tenefüslerde bile arkadaşlarının öğrenmesine çaba gösterdikleri, anlayamadıkları konuları öğretmene sordukları gözlemlendi.

Oturma düzeninin değişmesinden sonra gerek başarılı, gerekse az başarılı öğrencilerin sorumluluk bilincinin de arttığı gözlenmiştir. Öğrenciler verilen ödevler ve etkinliklerde birbirlerini kontrol etmiş ve derse katılımlarının da öncesine oranla daha iyi olduğu görülmüştür.

Birinci dönemin birinci yarısında toplam 25 ödev, ikinci yarısında ise 20 ödev verilmişti. Birinci dönemin birinci yarısında ortalama yapılmayan ödev sayısı %10,63 ikinci yarısında ise %9,06 idi. Bu iki yüzde arasında istatistiksel açıdan bir fark saptanmadı ($t=1,871$, $p=0,071$). Başarısız öğrencilerden 4'ünün ödev yapmama durumunda bir azalma gözlenirken birinde artma oldu; bir öğrencide değişiklik olmadı (Tablo 1). Başarısız öğrencilerin ödev yapmama yüzdeleri 21,3'ten 15,0'a düşerken ($Z=-1,997$, $p=0,046$) başarılı öğrencilerin ödev yapmama yüzdeleri 2,0'dan 0,8'e düştü ($Z=-0,447$, $p=0,655$).

Yapılmayan ödev sayısı ile sınav başarısı arasında yüksek bir korelasyon vardı. Gerek birinci sınavlar, gerekse ikinci sınavlar döneminde yapılmayan ödev sayısı arttıkça sınav notu anlamlı derecede düşmekteydi (Korelasyon katsayısı R ve anlamlılık düzeyi p sırasıyla $-0,856; <0,001$ ve $-0,795; <0,001$; Grafik 1).

Tartışma

Bu araştırma, çok ve az başarılı öğrenciler arasında etkileşimini artırmanın az başarılı öğrencilerin durumunda bir iyileşmeye yol açarken başarılı öğrencilere de olumsuz bir etkisinin olmadığını göstermiştir.

Uygulanan yöntemde ikili heterojen öğrenci grupları oluşturulmuştur. Heterojen grup oluşumu açısından yöntem işbirlikçi öğrenme yöntemine benzemektedir (Avşar & Alkış 2007). Bununla birlikte sınıf düzeni ve öğretmenin ders anlatmasında herhangi bir değişiklik yapılamamıştır.

Uyguladığımız yöntemle başarılı ve başarısız öğrenciler arasında bir işbirliği oluşturulduğunu düşünüyoruz. İşbirliği yapmanın yanında öğrencilerin sorumluluk bilinci kazandıkları da görülmüştür. Öğrenciler verilen ödevler ve etkinliklerde birbirlerini kontrol etmiş ve derse katılımlarının da öncesine oranla daha iyi olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, başarısız öğrencilerin akademik başarısını artırmakla beraber, başarılı öğrencinin akademik başarısını düşürmemiştir.

Oturma düzeninin okul başarısıyla ilişkisi uluslararası araştırmalarda da gösterilmiştir. Müler ve arkadaşlarının çalışmasında geleneksel sınıf düzeninin belirsizlikten kaçınan kültürlerde daha fazla tercih edileceği varsayılmış, ama durumun böyle olmadığı bulunmuştur (Müller et al. 2006). Geleneksel sınıf düzeni ezberleme ve hatırlamaya dayalı sistemlerde daha fazla kullanılmaktadır. Avusturya, Almanya, Singapur ve Tayland'la ilgili veriler içeren aynı araştırmada öğrenciye oturma düzenini seçme özgürlüğü verilmesi açısından Avusturyalı öğrencilerin daha avantajlı olduğu bulunmuştur.

Başarısız öğrencilerin ödev yapmama durumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma olması, uygulanan yöntemin ödev yapma motivasyonuna da etkisinin olduğunu göstermektedir. Başarılı ve başarısız öğrenciler arasında ödev yapmama durumu açısından çok büyük farklılıkların olması ödev yapmayan öğrencilerin ödev yapanları örnek almalarına neden olmuş olabilir. Bununla birlikte, başarılı öğrencilerin ödev yapma durumlarında bir düşmenin de olmaması, ödev yapmanın olumlu bir davranış olarak algılanması ve öğretmen tarafından takip edilmesi ve desteklenmesiyle ilgili olabilir.

Ödev yapma tercihlerinin akademik başarıyla kuvvetli bir ilişkisinin olduğu daha önce de gösterilmiştir (Gür 2 A.D.). Araştırmamızda da öğrencinin ödev yapma durumuyla not ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Her ne kadar ödevlerini yapmayan öğrencileri ödevlerini yapan öğrencilerin yanına oturarak ödev yapma durumunu artırmış gibi gözüksek de ödev yapma konusunda öğretmen ve ailelerin de işbirliği gerekmektedir.

Gruplar arasındaki bazı farkların istatistiksel olarak anlamlı çıkmamasını örneklem yetersizliğine bağlıyoruz. Aynı araştırmanın daha geniş bir örneklemde tekrarlanması halinde sonuçlar daha güvenilir olacaktır. Diğer taraftan öğretmenin subjektif olarak gözlemlediği konuların da objektif yöntemlerle ölçülmesi daha uygun olacaktır. Araştırmamızın diğer bir kısıtlılığı da kontrol grubu kullanılmamış olmasıdır. Araştırmanın yapıldığı dönemde aynı sınıfın diğer şubeleriyle gerekli işbirliği sağlanamamıştır.

Eğitim ve öğretimde daha başarılı olabilmenin yolları her dönemde tartışılmış ve araştırılmıştır. Elde edilen kanıt ve önerilerin uygulanması ise çeşitli faktörlere bağlı olduğundan her zaman mümkün olamamaktadır. Sınıfın fiziksel durumu ve materyaller elvermediği durumlarda öğrenci etkileşimini artırmak ve başarısız öğrencilerin seviyelerini artırmak için bu araştırmada uygulanan yöntem yararlı olabilir. Örneklem sayısının azlığı bulguların gücünü azalttığından, daha geniş örneklemle yapılacak ileri araştırmalar bu konuyu daha da aydınlatacaktır.

Kaynakça

- AVŞAR,Z. & ALKIŞ,S. (2007) İşbirlikli Öğrenme Yöntemi "Birleştirme I" Tekniğinin Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğrenci Başarısına Etkisi. *İlköğretim Online*, 6, 197-203.
- GELİŞLİ,Y. (2007) Öğretim Teknolojisi Kullanımı Açısından Bir Öğretim Kurumunun Değerlendirilmesi: "Red Cedar İlköğretim Okulu". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 49-68.
- GÜR,H. (2 A.D.) Ödev yapma stillerinin akademik başarıya etkisi. *5.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, 74.
- GÜVEN, B ve KARATAŞ, İ. (2004) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Sınıf Ortamı Tasarımları. *İlköğretim Online* 3[1], 25-34..
- HIJZEN,D., BOEKAERTS,M. & VEDDER,P. (2006) The relationship between the quality of cooperative learning, students' goal preferences, and perceptions of contextual factors in the classroom. *Scand.J.Psychol.*, 47, 9-21.
- MÜLLER, C, NUBAUER, G. M, APFELTHALER, G. G., ve SCHMALZER, G. T. (2006) A Cross Cultural Comparison of Attitudes Towards Learning and Teaching Across Asian and European Countries. IFSAM VIII th World Congress. Teaching and business education in a globalized world.
- NOLINSKE,T. & MILLIS,B. (1999) Cooperative learning as an approach to pedagogy. *Am.J.Occup.Ther.*, 53, 31-40.
- RAO,S.P. & DICARLO,S.E. (2000) Peer instruction improves performance on quizzes. *Adv.Physiol Educ.*, 24, 51-55.

AN ATTEMPT TO INCREASE STUDENT PERFORMANCE IN A CLASSICAL CLASSROOM SETTING: EFFECTS OF SEATING ARRANGEMENT AND DOING HOMEWORKS

Selim ÇELİK*

Zekeriya AKTÜRK**

Abstract

Purpose and significance: Improving student success is a constantly discussed issue. Although modern methods such as cooperative learning have been proposed, these are not always applicable with the available resources.

Riyadh Turkish International School (RUTO) is working under the Turkish Embassy and serving around 1500 students. Due to limited space within the classrooms together with the limited number of classrooms, it is not possible to make major seating arrangements. As the students are seated in pairs, we decided to test the hypothesis whether rearranging seating positions enabling cooperation of the less successful and most successful students has any effect on student success.

Methods: During the 2006-2007 teaching period RUTO class 4C had 33 students arranged in three rows of seats with two students in each seat, the teacher standing in front of the class.

According to the mean scores taken from the first written exams in Mathematics, Turkish, Science, and Social sciences, the students were sorted from the most successful to the least successful. Six students from the top and six from the bottom of the list were taken and seating was rearranged by matching one less successful student with one most successful classmate. This seating was preserved until the next exams and the change in the scores was analyzed.

Results: Thirty three students were registered to the 4C class during the teaching period. One student left after one month; the remaining 32 students were included in the study. Mean age of the students was 14.4 with 15 (46.9%) girls and 17 (53.1%) boys. According to the average of the first exams, six of the students had scores of less than 63, whereas six students had 89 and higher scores.

Four out of the six least successful students increased their mean scores in the second exams. The mean scores of two students were decreased. There was no statistically significant difference between the first and second exam scores of the least successful students ($z=-1,367$, $p=0,172$).

Four out of the six most successful students increased their mean scores in the second exams. One student had the same score and the mean score of one student decreased. There was no statistically significant difference between the first and second exam scores of the most successful students ($z=-1,214$, $p=0,225$).

Discussion and Conclusions: The method applied in this study may be of benefit to increase student success, especially in schools with limited resources. It may be especially useful if the classroom circumstances and the resources do not permit making arrangements for cooperative learning. Since the power of the study is limited due to limited sample size, further studies with larger samples will shed more light to this issue.

Key Words: cooperation, exam success, homework, seating arrangement

* Teacher; Riyadh International Turkish School

** Assoc. Prof.; Riyadh International Turkish School Executive Management